

Teraz obszary funkcjonalne

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 12, maj 2012 00:00

Jarosław Komża

Odsłony: 13248

Nowe regulacje europejskiej polityki spójności i polskiej polityki rozwoju wprowadzają nacisk na terytorialny wymiar polityk publicznych. Zakładają przejście w zarządzaniu rozwojem od podejścia sektorowego do zintegrowanego terytorialnie, polegającego na integracji działań różnych podmiotów publicznych wobec terytoriów określonych nie administracyjnie, a funkcjonalnie, charakteryzujących się podobnymi cechami społeczno-gospodarczo-przestrzennymi. To obszary funkcjonalne mają być punktem odniesienia dla interwencji polityk publicznych.

Co to jest obszar funkcjonalny?

Nie jest to przypadkowy obszar, dowolnie określony. Ich charakterystykę i typologię zawiera Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK), najważniejszy krajowy dokument planowania przestrzennego, przyjęty przez rząd w grudniu 2011 r., na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. KPZK wprowadza pojęcie obszaru funkcjonalnego, jego typy i określa kto jest odpowiedzialny za ich wyznaczanie i według jakich kryteriów.

KPZK bazuje na definicji "obszaru problemowego" z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która określa go jako "obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych" wskazanych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub określonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Definicja ta nie wyczerpuje pojęcia obszaru funkcjonalnego, więc KPZK rozbudowuje ją o zapis "zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju". KPZK wyróżnia kilka typów obszarów funkcjonalnych (OF), które można przedstawić w trzech grupach.

Miejskie obszary funkcjonalne

Według KPZK są one układem osadniczym ciągłym przestrzennie, złożonym z odrębnych administracyjnie jednostek i obejmuje zwarty obszar miejski, powiązaną z nim funkcjonalnie strefę zurbanizowaną oraz ośrodki bliskiego sąsiedztwa. Są to obszary zurbanizowane o największej gęstości zaludnienia i najważniejszych funkcjach w systemie osadniczym kraju. Administracyjnie obszary te mogą obejmować zarówno gminy miejskie, wiejskie, jak i miejsko-wiejskie

Wyróżnia się cztery podtypy: 1) MOF ośrodków wojewódzkich, w tym metropolitalnych - wszystkie miasta wojewódzkie mają obowiązek opracowania dla swoich obszarów funkcjonalnych dwóch dokumentów: strategii rozwoju aglomeracji i planu zagospodarowania przestrzennego; 2) MOF ośrodków regionalnych, czyli nie będących miastem wojewódzkim, ale ważnych dla regionu - zasady ich wyznaczania są takie same jak w przypadku wojewódzkich, ale nie muszą one opracowywać strategii i planów zagospodarowania przestrzennego, jest to im jedynie zalecane; 3) MOF ośrodków subregionalnych (50-100 tys. mieszkańców); 4) MOF ośrodków lokalnych.

Wiejskie obszary funkcjonalne

Tu mamy dwa podtypy. Pierwszy to obszary wiejskie ściśle powiązane z dużym miastem. Powinny być one wyznaczone w strategiach województw i ich pzp. Drugi typ to obszary wymagające wsparcia, do których czas dojazdu z ośrodka metropolitalnego lub regionalnego przekracza 90 minut.

Specjalne obszary funkcjonalne

Teraz obszary funkcjonalne

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 12, maj 2012 00:00

Jarosław Komża

Odłony: 13248

To autorskie, nieformalne określenie dla grupy pozostałych trzech typów obszarów funkcjonalnych: 1) OF szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej - mamy tu 7 określonych podtypów: Żuławy, obszary górskie, tzw. obszary zamknięte, strefę przybrzeżną, morską strefę ekonomiczną, tereny ochrony gleby i obszary dorzeczy narażonych na powódzie; 2) OF kształtowania potencjału rozwojowego - są to obszary o szczególnej wartości przyrodniczej bądź kulturowej, kategoria ta zawiera 5 podtypów; 3) OF wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów polityki regionalnej (5 podtypów) - kategoria zawierająca obszary o szczególnej koncentracji problemów społeczno-gospodarczych w tym miasta), które mogą mieć znaczenie krajowe.

Jak i kto wyznacza obszary funkcjonalne?

Nakreślenie precyzyjnych kryteriów wyznaczania obszarów funkcjonalnych KPZK pozostawia MRR. A samo wyznaczanie tych obszarów i proponowanie ich zagospodarowania oddaje władzom samorządowym województw w ich planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju. Dzięki temu ma być możliwe uzgodnienie sposobu zagospodarowania obszarów funkcjonalnych, które w części mogą na siebie zachodzić.

Proponujemy doradztwo i pomoc w zdobyciu funduszy

KPZK obowiązuje dopiero od pół roku, ale literatura fachowa na temat obszarów funkcjonalnych (szczególnie aglomeracji i metropolii) jest bogata. Nie obca jest także polskim samorządom idea i praktyka współpracy terytorialnej. Niektóre samorządy zaczęły już ściślejszą współpracę z sąsiadami, powołując celowy związek międzygminny, czy podpisując deklarację utworzenia i współpracy w ramach aglomeracji. Biorąc pod uwagę nowe zasady oraz dotychczasowe doświadczenia samorządów, aby jak lepiej mogły one przygotować się do wykorzystania instrumentów obu polityk, przede wszystkim funduszy strukturalnych 2014-2020, Związek Powiatów, Związek Miast i Związek Gmin Wiejskich proponują swoim członkom, którzy utworzą partnerstwa obszarów funkcjonalnych, doradztwo i pomoc w zdobyciu funduszy na opracowanie niezbędnych programów i koncepcji projektów. Doradztwo w tym zakresie rozpocznie się już w czerwcu br. Aby móc skorzystać z pomocy, a następnie dzięki niej aplikować do MRR o grant na opracowanie wspomnianych dokumentów, należy wykazać się dowodami współpracy pomiędzy jst na danym obszarze (np. utworzenie aglomeracji, związek międzygminny, stowarzyszenie, wspólne projekty, itp.). Zapraszamy do współpracy tych, którzy doceniają wagę partnerstwa i umieją współpracować z innymi.